

§ 39 Kristna i Mellanöstern

MARGIT BORGSTRÖM:

Herr ordförande! Jag vill yrka bifall till motion 2014:35, punkt 2, och 2014:84, punkt 2. I övrigt bifall till utskottets förslag.

Allas vår utgångspunkt är att religionsfrihet ska gälla alla överallt. Men den kristna minoriteten i Mellanöstern är så utsatt att deras situation kräver särskild uppmärksamhet. Kristdemokraternas syn på religionsfrihet utgår från artikel 18 i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Med andra ord gäller det alla överallt. Det finns också en utveckling som är särskilt oroande. För 100 år sedan var 9,5 procent av befolkningen i Mellanöstern och Nordafrika kristna. 2012 var den siffran nere på 3,8. Idag är det alltför många människor i Mellanöstern och andra delar av världen som inte själva fritt kan välja livsåskådning, ibland beroende på förtryck från myndigheter, ibland på socialt tryck från omgivningen. De kristna minoriteterna finns utspridda i de flesta av Mellanösterns länder och deras utsatthet varierar. Det finns dock ett internt tryck mot de kristna i större delen av regionens länder. Det handlar om allt från sämre grundlagsskydd jämfört med majoritetsbefolkningen till ren förföljelse. Omvärlden måste bli mer uppmärksam på hur olika konflikters historia faktiskt ser ut, vilka orsaker som ligger i botten. Kristdemokrater för en levande kyrka hade en representant, Margareta Wiklund, som tre år i rad la motioner som handlade just om detta. 80 procent av de religionsförföljda i världen är kristna. Alla motioner blev avslagna utom ett uttalande. Hon är inte här, men jag är tacksam att hon väckte frågan och att den fortsätter.

Händelserna i de aktuella områdena kommer närmare och världen måste reagera. Vi har ett kärleksbudskap som skiljer sig från alla andra religioner. Nyhetsmedia i vårt land nonchalerar ofta nyheterna där det handlar om de kristna frågorna i världen, men nu börjar massmedia i rapport på rapport berätta om de förfärliga massmord som förekommer. Vi i kyrkan måste reagera inte bara med utredningar utan sätta till resurser och möta flyktingar. Tack för ordet.

BERTH LÖNDAHL:

Att vara kristen gör skillnad och att bekänna att Jesus Kristus är Herre gör skillnad. Det kan vara en skillnad på liv och död. Livet på Kristus kan också vara att dö för Kristus. Därför blir också att vara kristen, att bekänna Jesus Kristus som herre, en provokation. Det är fortfarande ofta en provokation i Sverige. I vissa länder är det en provokation som absolut inte är tillåten. Så var det under kyrkans första tid i martyrernas kyrka. Så blev det för Petrus och Paulus och så är det också för mängder av kristna ute i världen. Idag är också på många håll kyrkan, de kristna, en martyrer-nas kyrka.

Då kan jag glädja mig över att utskottet tillstyrker att det ska ges ett substantiellt bidrag eller stöd för förföljda kristna. Jag kan ändå förvånas över att det uttalande man gör har en försiktighet, näst intill tandlöshet, i sina formuleringar. Det är som om man inte riktigt vågar säga att kristna är förföljda på många håll i världen. Vill vi som Svenska kyrkan, vill vi som kyrkomöte vara trossyskon för våra trossyskon ute i världen? Vill vi skicka en tydlig hälsning att vi vet och anar hur de har det? Kanske inte kristen tro bara är världens största religion. Den är också världens mest förföljda religion och vi tycks inte ta det på det allvar som behövs när vi yttrar oss om saken.

För några veckor döpte jag Mjen. Mjen kom ifrån Kina. I samband med att jag döpte hennes barn ställde jag frågan om inte också hon ville bli döpt. Då svarade hon omedelbart ”jo, det vill jag”. Efter några veckors undervisning döptes också

hon. Under dopundervisningen berättade hon för mig att hennes far egentligen också ville vara kristen, men i den miljö han levde i Kina var det näst intill omöjligt. Det var hemliga möten i lägenheter, lite underground, lite osynligt. Även om det officiellt är möjligt är det i praktiken inte möjligt och lika tydligt. Caspian från Iran som jag också döpte vet på samma sätt att det skulle betyda livsfara för honom om han återvände till Iran.

Det kostar att vara kristen, men det kostar för oss ingenting egentligen att yttra oss med kraftfulla ord och på ett mer kraftfullt sätt för de förföljda kristna i världen. I Mellanöstern handlar det inte bara om de urgamla religionerna i många av den kristna trons kärnländer. Det handlar också om nyomvända, tillkomna kristna. Ofta i evangelikala sammanhang finns även en rörelse under ytan av väckelse och förundran över Jesus.

Jag ser att den här skrivningen ligger fast och har därför inget yrkande, men det är min förhoppning att kyrkomötet så småningom ska kunna yttra sig med större kraft och markering.

JULIA KRONLID:

Herr ordförande, biskopar och kära ledamöter! Med risk för att vara onormalt kort ska jag ändå prova den här talarstolen. Jag vill för tydlighets skull börja med att yrka bifall till motion 2014:35, punkt 2, då vi anser det yrkandet i stort vara lika med motion 2014:65, punkt 1, som jag också yrkar bifall till. Jag yrkar också bifall till motion 2014:65, punkt 2 och 3 och i övrigt bifall till utskottets förslag.

Situationen för kristna runt om i världen är på många håll mycket svår och har på senare tid också förvärrats. Kristna är världens mest förföljda grupp. Den fruktansvärda situationen i Syrien, där den ena grymheten avlöser den andra, tycks inte ha någon ände. Situationen är svår för alla drabbade. Över 3 miljoner människor har flytt Syrien och de flesta befinner sig i krisens närområde i närliggande länder. Behovet av humanitära insatser är stort. De kristna i Syrien har blivit utsatta för förföljelser med religiösa motiv. Det har lett till att kristna fördrivits och flytt och andra har mördats. Flera viktiga kristna monument har förstörts ner till grunden.

Som en följd av att den synnerligen radikala terrororganisationen ISIS har etablerat en starkare närvaro i Irak har förföljelsen trappats upp. När ISIS intog den näst största staden, Mosul, gavs de kristna några alternativ: konvertera till islam, betala en särskild straffskatt för att få lite betänketid, fly därifrån eller bli dödade. Exemplet från Mosul är talande för de kristnas situation i det här området. Det kan inte ses på något annat sätt än en etnisk utrensning, ett etniskt och religiöst folk mord. Även andra minoriteter såsom yazidier, mandéer, turkmener, judar och romer har varit minst lika utsatta i den här katastrofen. Situationen är svår för alla drabbade och behovet av humanitära insatser är stort. Därför gläder det mig att utskottet är överens om att göra ett uttalande om att öka de humanitära insatserna och att vi också gör ett starkt uttalande till stöd för de kristna i Mellanöstern.

Jag anser också att det mer långsiktiga arbetet i att stödja förföljda kristna ute i världen inte bara ska finnas i Mellanöstern utan också på andra håll i världen. I Nigeria finns en terrororganisation, Boko Haram, som har utsatt kristna för svåra förföljelser och också muslimer som inte vill ställa upp för sharialagar. I Nordkoreas kommunistiska regim finns det också många kristna som är utsatta. Vi anser därför att eftersom Svenska kyrkan är en del i den världsvida kyrkan och har ett ansvar för våra kristna bröder och systrar som förföljs och utsätts på det här sättet, bör Svenska

kyrkan intensifiera arbetet till stöd för förföljda kristna och utöka informationen och förbönen för de kristna ute i världen.

JERKER SCHMIDT:

Herr ordförande, ledamöter, biskopar och övriga åhörare. Rubriken på detta är ju Kristna i Mellanöstern. Det är någonstans också avsikten med min motion 2014:84, men den handlar ju också om människor i Mellanöstern. Därför ser jag med glädje på just formuleringen från utskottet, att man faktiskt vill ge ett ökat bidrag för att stödja människor som är utsatta i Mellanöstern. Det är inte bara kristna som drabbas utan många andra grupper också.

Jag fick för några dagar sedan på Facebook från en vän i Syrien följande rader: *My life is hard. I am in a dangerous situation. I serve in the army since 5 months and I don't want to die.* Så sa min vän Amar Mohammed till mig. Någonstans handlar det ju om personliga frågor. Det handlar om människor, individer, som drabbas av en omänsklig situation. Jag är väldigt glad över det uttalande som utskottet har formulerat, men jag vill ändå yrka bifall på min motion 2014:84 i sin helhet.

Jag skulle också vilja lyfta upp den sista punkten i motionen som handlar om utbildning, inte minst utifrån den flyktingsituation som vi idag har i Sverige. Det är väldigt många människor, inte minst kristna från Mellanöstern, som har kommit till vårt land. Just genom de ortodoxa kyrkorna tror jag vi skulle må bra av att öka vår kunskap om Mellanösterns kristna på olika sätt i våra församlingar. Jag tror vi alla skulle må bra av att få lite mer kunskap, om de ortodoxa kyrkorna inte minst. Jag vet inte hur många av er som kan säga så mycket om den syrisk-ortodoxa kyrkan eller den armenisk-apostoliska katolska kyrkan. Jag tror det är någonting som vi behöver närma oss på olika sätt.

Förra året skickades det ut en skrift till alla kyrkomötesledamöter för att informera om islam. Hedervärt. Jag tycker också vi skulle kunna göra något liknande utifrån våra kristna bröder och systrar och lära oss mer om de ortodoxa kyrkorna.

EVELINA JOHANSSON:

Det är glädjande, tycker jag, att utskottet förordar ett substantiellt anslag för utsatta i den tempererade regionen. Det är också glädjande att utskottet vill uppmärksamma problematiken med ett uttalande. Naturligtvis är det så att där hjälparbete går ut det ska det nå alla utsatta. Ingen skulle väl få för sig att ge en limpa till en hungrig kristen och inte till någon av en annan konfession, om de står i närheten av varandra. Men det är ändå lite beklämmande, upplever jag, att uttalandet är en smula tamt, om man jämför med motionerna. Det är svårt att komma ifrån den känslan att man helst inte har velat ta i att det finns en specifik förföljelse mot kristna. Man vill hellre tala om de utsatta människorna, man vill tala om den utsatta regionen. Man har inte riktigt velat ta i den här frågan som motionerna ändå lyfter upp.

Kanske är det en följd av vår historiska, vår svenska kontext, där vi är vana att tänka på kristna som en majoritetsgrupp. Vi kan ändå se runt omkring oss att vi är så vana att tänka på kristna som en majoritet. Vi har en högre tolerans i Sverige för verbala angrepp på kristna än på andra. Man kan se det i skolorna ibland. Det är lite högre tolerans. Mellanstadiebarn kan vittna om det. Det är lite högre tolerans mot att man säger dumma saker mot ens kristna tro än om en del andra saker. Det är ett sorgligt separat problem.

Men det här handlar inte om verbala angrepp. Det handlar om angrepp till liv och lem på bröder och systrar i Kristus i andra länder. Menar vi allvar när vi kallar dem

bröder och systrar i Herren? Vi får pröva oss själva. Om det vore min bror eller syster – jag har en av varje sort – som funnes i ett annat land och hotades med de här fruktansvärda sakerna, skulle jag då inte anstränga mig för att specifikt uppmärksamma detta för att de låg mitt hjärta nära? Och vem av oss skulle inte göra det? Så om vi menar allvar med att de är våra bröder och systrar i Herren, om det inte bra är ord, om vi verkligen tänker på dem som bröder och systrar precis som på våra världsliga bröder och systrar, är de då inte värda en tydligare och modigare solidaritet från sina syskon i Svenska kyrkan?

ANDERS ROOS:

Mycket har hänt sedan i somras, när jag och andra skrev våra motioner om kristna i Mellanöstern. Somligt är glädjande, annat är det absolut inte. Byggnationen på Olivberget har inte tagit ett enda ynka steg närmre sin lösning och det beklagar jag. Det finns tydligen värre byråkratiska kvarnar än de som vi har i Sverige. Men runt om i Sverige har genomförts manifestationer, demonstrationer, fackeltåg och mycket annat för att visa solidaritet med kristna och många andra och protestera mot en växande brutalitet. Klockor har ringt på många platser i Sverige för att varna mot mörkerkrafter i vårt samhälle, varningsklockor mot främlingsfientliga krafter, som innerst inne är av samma skrot och korn som terrorrörelser i Mellanöstern, mörkerkrafter som vill ödelägga, utrota och förinta. Gudstjänst har firats, böner har betts om fred, frihet, barmhärtighet och rättvisa för förföljda runt om i världen och speciellt i Mellanöstern.

Det har hänt mycket gott och mycken solidaritet har blommat under de senaste månaderna. Jag tror inte att detta hade skett, om vi inte hade varit många som hade bombarderat sociala medier med information, frågor och upprop om att hjälpa. Men det är en sak som inte har blivit bättre. De kristnas och andra minoriteters situation i Mellanöstern har snarare förvärrats. IS, Islamiska Staten, har fortsatt sin terror. Några länder förhindrar hjälp att komma fram. Stater och regimer i området terroriserar och bombar dem som tänker och tror annorlunda. Terrorgrupper ser sin chans att vinna inflytande, makt och territorium.

I allt detta har vi som en av de rikaste och friaste kyrkorna i världen ett särskilt ansvar att reagera och hjälpa. Jag bryr mig inte så mycket om att vårt utskott föreslår avslag på min motion 2014:35, även om jag har svårt att förstå avslag på andra uppsatsen. På något sätt har ändå frågan förts framåt och medvetenheten ökat. Det är bra. Det är också bra att de 30 miljoner som är destinerade till byggandet av ett fåtal byggnader på Olivberget finns kvar. Även om beslutet en gång kom till lite kupp-
artat, kan det vara en symbol för hopp och framtid.

Ännu bättre är att utskottet i sin skrivning förutsätter att

den ekonomiskt starka Svenska kyrkan måste anslå substantiella ekonomiska medel, utöver vad som redan samlas in genom gåvor eller finansieras genom bidrag från statliga och internationella organ, för att bidra till verkningsfulla åtgärder såväl kortsiktigt som långsiktigt ...

Detta anser utskottet ska ges som ett uttalat uppdrag för kyrkostyrelsen.

Det är svårt att förstå vad substantiella ekonomiska medel egentligen är, men jag vill förstå det som en uppmaning att anslå medel av väsentlig storlek. Då kan kanske 30 miljoner vara ett riktmärke.

Vi är idag inte fattigare än vad vi var den gången vi tyckte att hus på Olivberget skulle prioriteras, snarare tvärtom. Världen har blivit mer grym, orättfärdigheten och terrorn större, vi rikare. Därmed växer vårt ansvar för lidande, förföljda, fördrivna,

våldtagna medkristna runt om i världen, och inte bara för dem utan för många andra. Men för våra bröder och systrar i tron har vi ett ansvar. När styrelsen tar kyrkomötet på allvar och verkligen handlar i enlighet med utskottets skrivning, kan vi som Svenska kyrkan göra skillnad. Det var väl ändå det som enligt vår Guds vilja skulle ske.

ANKI ERDMANN:

Ordförande, biskopar, ledamöter! Kyrkomötet är en av årets höjdpunkter för mig, säkert också för er, men jag tror att ni också känner igen er i att ibland ha dåligt samvete över det man måste lämna de här dagarna. I mitt fall gäller det mitt arbete som SFI-lärare. Jag känner att jag borde vara med mina elever också den här veckan. Många av dem kommer från Mellanöstern och har flytt från de ofattbara hemskheter som utspelas i deras hemländer nu. Flera av dem mår mycket dåligt och vet inte vad som har hänt med familj, släkt och vänner som har blivit kvar i hemländerna eller är på flykt någonstans.

Därför känns det nu extra bra för mig att få vara med om att besluta om att öka omfattningen på stödet till arbetet för utsatta människor i Mellanöstern. Jag tror inte jag behöver stå och argumentera för detta. Flera har redan talat om allt som händer som vi läser i tidningar och hör på nyheterna och som vi känner maktlöshet och förtvivlan över. Men vi i Svenska kyrkan kan göra något för att hjälpa och för att lindra nöden. Det ska vi göra.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och hoppas det går igenom och att jag i alla fall kan säga något positivt till mina elever när jag kommer tillbaka nästa vecka.

LINA LARHULT:

Herr ordförande, kyrkomötesvänner! Jag talar för utskottet och vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag. Det finns en fördel med att de här motionerna 2014:35, 2014:65 och 2014:84 och liknande motioner läggs år efter år. Det är för att det ger oss en möjlighet till en levande dialog och pågående samtal om dessa frågor. Svenska kyrkan har ett långsiktigt arbete för detta. I Kyrkostyrelsens skrivelse 2014:2 redovisas det arbete som bedrivs i området sedan tidigare och som är ett resultat av 2013 års kyrkomötesuppdrag till kyrkostyrelsen om att intensifiera det pågående arbetet för förföljda kristna. Vi anser att det är framgångsrikt att verka genom de organ som vi ingår i. Det är exempelvis Kyrkornas världsråd och Sveriges Kristna Råd. Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå samtliga motioner på samtliga punkter, men jag vill ändå lyfta några saker från utskottets betänkande.

När det gäller Olivberget är detta ett kyrkomötesbeslut som tyvärr ännu inte gått att realisera. Det är oerhört viktigt att behålla satsningen där. Något annat vore att ge helt fel signaler. Jag håller med om att vi måste göra mer för att hjälpa dem som förtrycks i Mellanöstern och vi förstår att man aldrig kan göra tillräckligt, men vår solidaritet och vår människokärlek måste gälla för alla.

Med anledning av situationen i Mellanöstern och utifrån motion 2014:84, punkt 1, har utskottet föreslagit kyrkomötet att ställa sig bakom följande uttalande:

En humanitär katastrof utspelar sig i Mellanöstern. Miljoner människor befinner sig på flykt från inbördeskriget i Syrien och från den Islamiska statens (IS) brutala framfart i Irak och Syrien. Vi ser en skoningslös förföljelse av religiösa minoriteter och de urgamla kristna församlingarna i Irak står inför utplåning. Skolor, sjukhus och bostäder har blivit

till ruiner på många håll. Våldet och förstörelsen har dramatiskt försämrat utsikterna för en varaktig fredlig utveckling i hela regionen.

Läget är så alarmerande att det krävs extraordinära insatser från FN och dess medlemsstater för att skydda människors liv, välbefinnande och religionsfrihet i Mellanöstern. De mänskliga fri- och rättigheter som världssamfundet har enats kring måste försvaras.

Denna katastrof leder också till att några av de drabbade kommer till Sverige. Som enskilda, som kyrka och som samhälle har vi ett uppdrag att efter bästa förmåga välkomna dem som tvingats fly och att i förbön och omsorg ge dem hopp om att det är möjligt att åter leva tryggt och åtnjuta de mänskliga rättigheter var och en har.

LARS STJERNKVIST:

Ordförande och kyrkomötesvänner! Jag tänkte något kommentera det som Berth och flera har varit inne på. Som också Lina sa är motion 2014:84 sådan att det är omöjligt att komma fram till någon annan slutsats än den motionärerna har. Detta är en fråga som vi alla, liksom Margit, känner samma frustration inför. Vi måste ständigt återkomma till den, inte därför att vi gör för vaga uttalanden utan därför att situationen fortfarande är så allvarlig och till och med förvärras. Det är klart att man då rimligen inte kan säga nej till att vi ska göra mer i en fråga där man aldrig kan göra för mycket.

Då säger Berth och andra att uttalandet, som Lina läste upp, är för försiktigt och att det inte tar tillräckligt tydlig ställning. Det beror på vad man menar med att ta ställning. Det är ingen tvekan om att det i uttalandet tas tydlig ställning mot förtrycket. Ingen kan rimligen tycka någonting annat. Det är inte heller så att vi i det här uttalandet tvekar när det gäller att beskriva vilka som är offer för förtrycket och förföljelsen. Det är till väldigt stor del kristna, eftersom de som står för förtrycket är övertygade om, att det enda sättet att säkra tryggheten i området är att skapa en religiöst homogen stat. Där finns heller ingen tveksamhet. Det är kanske inte bara en försiktig rädsla utan en ömsinnethet, därför att vi är rädda för att peka ut fel orsak till förtrycket och förföljelsen. Det är ju inte så att det är en annan religion som är orsaken till förtrycket och förföljelsen. Orsaken är terrorism, bristen på respekt för mänskliga rättigheter och just föreställningen att det enda sättet att skapa trygghet är att bekämpa mångfalden och att se till att det bara finns utrymme för en religion, en åsikt. Det är den föreställningen som är själva orsaken till förföljelsen.

Därför tycker jag det är ett bra uttalande. Det är precis det som pekas ut som orsaken och det är precis det som förtryckarna, i det här fallet IS, Islamiska staten, och deras anhängare står för, föreställningen att det är mångfalden som sådan. Vad ska då vi göra? Jo, vi ska tydligt ta ställning för mångfalden och vara tydliga med vad som är orsaken till hotet emot den.

BERTH LÖNDAHL (REPLIK):

Jag håller delvis med Lars efter att ha läst att det finns ett uttalande. Förra året på kyrkomötet satt det mycket hårdare inne att man överhuvud taget tänkte i de här banorna. Därför ser jag en positiv process i detta. Jag noterar också att det i uttalandet finns en försiktighet när det gäller att nämna de kristna: "... förföljelse av religiösa minoriteter och de urgamla kristna församlingarna". Men de kristna är fler. Det är urkristna kärnländer, ja, men de kristna är också fler. Det finns en underström

av konvertiter, av människor som upptäcker Jesus Kristus, och de är också oerhört utsatta.

LARS STJERNKVIST (REPLIK):

Ja, så är det utan tvekan. Det är väldigt många kristna som förföljs, men det finns också andra som gör det. Det som jag ändå tycker är det viktiga när vi gör den här typen av uttalanden, är att vi faktiskt i första hand pekar ut orsaken till varför människor förtrycks och att det blir väldigt tydligt. Då gör vi det genom att tydligt markera att det som är orsak och roten till allt det som nu händer är bristen på mänskliga rättigheter, bristen på respekt för andra människors uppfattning och bristen på respekt för demokrati. Det är där tydligheten måste finnas. Jag tycker vi är tydliga med att också peka ut vilka som är offer, men vi ska då vara tydliga med att peka ut orsakerna, och det är egentligen där det kontroversiella ligger. Det finns så många som vill göra detta till en annan slags konflikt än en konflikt mellan respekt för mänskliga rättigheter och motsatsen. Det finns så många som vill använda detta till en diskussion om vilken religion som står för de bästa värdena.

ARON EMILSSON:

Ordförande, biskopar, ledamöter! Jag vill börja med att yrka bifall till motion 2014:65 om stöd till förföljda kristna, där jag är en av medmotionärerna.

”Snart inga kristna kvar i Mellanöstern” skrev presidiet i Sveriges Kristna Råd och däribland ärkebiskop emeritus Anders Wejryd på Aftonbladets debattsida i september förra året. ”Vi ser med fasa hur kyrkan i Syrien sakta utplånas. Vi vill inte vara åskådare till denna religiösa och etniska rensning. Vi vill framför allt inte låta tystnad eka i Syriens tomrum.” Detta skrev en rad unga företrädare för ortodoxa och katoliker i Sverige också i september förra året. De senaste åren har vi sett hur en massiv intensiv mot människor på grund av deras kristna tro rullar fram över Mellanöstern. IS, Islamiska staten, deklarerar i ord och handling med all tydlighet att kristna ska fördrivas från denna del av vår jord. Det kan inte ha undgått någon att kristna tvingas konvertera till islam, avrättas, säljas som slavar till och med eller påtvingas extra skatter idag 2014. Övergreppen är många och fruktansvärda.

Runt om i vårt land finns en vilja och en längtan efter att Svenska kyrkan på centralt håll uttalar sig mer aktivt till stöd för våra kristna bröder och systrar i Mellanöstern och synliggör frågan än mer på hemsida och i verksamheter i stift och i församlingar. I många församlingar lyfter man frågan i förböner under söndagens mässor. Jag uppskattar stora delar av utskottets yttrande, men jag tror det skulle vara möjligt att göra än mer i signalväg från kyrkans håll centralt. Utskottet instämmer ju de facto i flera delar av det vi anför i motionen. Därför tror vi egentligen inte det skulle vara omöjligt att bifalla motionen.

Avslutningsvis, bifall till motion 2014:65.

DAN SARKAR:

Med anledning av den substantiellt ökade omfattningen av stödet till utsatta människor i Mellanöstern nämnde Anders Roos motsvarande 30 miljoner som är avsatta för Olivbergprojektet. Jag vill bara i det här sammanhanget också påminna om det som Leif Nordlander lyfte fram som ett förslag utifrån Budgetutskottets andra betänkande, att avsätta 100 miljoner av överskottspengarna utöver målkapitalet från 2013. 30 miljoner var en siffra som vi faktiskt pratade om i utskottet. Vi diskuterade om vi skulle konkretisera det eller inte. Vi valde att inte göra det,

men det bör naturligtvis inte ses som ett tak utan snarare som ett golv. Låt oss sikta på 100 i stället.

FREDRIK SIDENVALL:

Herr ordförande! Det finns två viktiga motiv när kristna argumenterar. Det ena är kärleken och det andra är sanningen. Någonstans ska man försöka få det här att vävas samman.

Lars Stjernkvist domineras i sina anföranden av kärleken som motiv. Det är mycket beundransvärt. Jag måste ändå säga att det känns lite svårt att lämna den här diskussionen, där IS i första hand framställs som ett trygghetsprojekt. Jag tror vi kan säga att det varken är sant eller kärleksfullt mot dem att påstå det. Jag tror inte riktigt man träffar kärnan i detta teokratiskt präglade projekt, alltså tanken att man i Guds namn ska utöva makt och till och med bedriva erövring med militära medel och utrensning. Man utsätter sig själv också för livsfara och utan vidare bejakar till exempel självmordsattacker. Saken främjas nog inte om vi projicerar åt oss säga ett svenskt byggande och ett tryggt välfärdssamhälle, när vi ska förstå drivkrafterna bakom dessa fasansfulla händelser. Självklart ska vi söka historiska förklaringar, men det kan vi inte göra om vi inte tar in den hisnande möjlighet att det finns människor som tänker annorlunda än vi, som har andra källor att ösa ur, andra inspirationskällor än vad vi har. Vi behöver tala sanning i det avseendet.

Jag har inget eget yrkande. Tack för ordet.

LARS STJERNKVIST (REPLIK):

Jag tackar Fredrik. Jag blir så stressad av detta med tre minuter. Man blir så kortfattad då. För en långpratare som mig är det oerhört frustrerande. Därför är jag glad att jag får klargöra att det verkligen inte var så jag menade. Dock var det lite trösterikt att jag ändå hann bli uppfattad som en kärleksfull person. Det viktigaste gick ju fram då.

Jag delar självklart din uppfattning. Det som är det fasansfulla i IS motiv för det man gör är just föreställningen att alla oliktankande, alla som tycker annorlunda, har definitivt fel. Dessutom är det enda sättet att skapa ett gott samhälle att man, på dogmatiska grunder, skapar en religiöst homogen stat. Just därför är det så viktigt att vi i vårt uttalande sätter fingret på precis det och tydligt markerar, att alternativet till detta är försvaret av mänskliga rättigheter, ett försvar av mångfald.

FREDRIK SIDENVALL (REPLIK):

Herr ordförande! Jag vet att jag kanske kan låta ironisk ibland, men jag vill understryka att jag när jag kallar dig, Lars Stjernkvist, dominerad av kärlek i ditt sätt att tänka och tala, var jag inte det minsta ironisk.

MARGIT BORGSTRÖM:

Herr ordförande! Jag sa i mitt förra anförande att 80 procent av de religionsförföljda i världen är kristna. Det är så anmärkningsvärt att vi måste ta tag i det och tänka på vad det är som våra kristna bröder och systrar går igenom i världen. Jag tror de flesta av oss har sett ett antal facebookinslag, där grymma saker har förekommit just för att man är kristen, och att man ska avsäga sig sin tro. Vi behöver verkligen satsa stort och göra allt vi kan, så att det inte blir ord bara eller en skrivelse, utan att det blir verklighet av vår satsning och att vi i församlingarna kan börja arbeta och använda de medel vi har både i bön och i våra resurser att kunna hjälpa. Inte minst gäller det

att hjälpa dem som kommer i vår närhet nu. Vi kommer att möta väldigt många flyktingar som kommer hit. Möt dem! Tala med dem! Gör er tjänst tillsammans med dem för att kunna visa att vi har Kristi kärlek och att vi förstår vad de behöver.

JERKER SCHMIDT:

Som sagt tycker jag det är ett väldigt bra uttalande som utskottet har gjort. Man kunde kanske ändå med anledning av de inlägg som har varit här förtydliga det här med terrorism, genom lägga till något om terroristgruppen Islamiska statens brutala framfart i Irak. Vi har ju varit uppe och debatterat kring detta och det kanske skulle kunna skärpa uttalandet lite till. Jag vet inte om man kan göra så att man yrkar på ett tillägg i ett uttalande. Nej, då yrkar jag inte utan lyssnar på nästa talare. Det jag då vill instämma i är Dan Sarkars resonemang om 30 miljoner som en botten för det substantiella biståndet, där vi verkligen kan göra en insats, och att vi bör sikta på 100 miljoner. Det tycker jag hade varit väldigt bra på många sätt.

Jag vill återigen ta upp frågan om Svenska kyrkans ekumeniska kontakter. Under många år hade vi ju ett väldigt väl utbyggt dialogsamarbete med den koptiske biskopen i den koptiska kyrkan i Egypten, någonting som vi väl kan kalla vilande eller i varje fall inte så aktivt idag. Vi har flera möjligheter att intensifiera vår dialog med de kristna i Mellanöstern också på plats. Jag vet att Svenska kyrkan nu kommer att påbörja ett arbete i till exempel Jordanien och Amman. Där finns det mycket möjligheter att utveckla ett sådant arbete.

Det sista jag vill säga är också kopplat till utbildningsinsatser här hemma i Sverige. Jag tror vi behöver lära oss mer om våra kristna bröder och systrar, också om dem som nu är svenska medborgare eller kommer att bli och som bor här mitt ibland oss.

LINA LARHULT (REPLIK):

Jag vill bara å utskottets vägnar tacka för Jerkers inlägg och även Anders Roos, för att han kanske har räddat uttalandet.

DAG SANDAHL:

Herr ordförande! Jag har suttit i tankar. Vad är det vi förpliktar oss till? Som enskilda, som kyrka och som samhälle har vi ett uppdrag att efter bästa förmåga välkomna dem som tvingats fly och att i förbön och omsorg ge dem hopp om att det är möjligt att åter leva tryggt och åtnjuta de mänskliga rättigheter var och en har.

Vad betyder dessa fina ord? Vad har de för bäring på mitt liv? Vad är det jag ska göra? Vem gav uppdraget och vad konkret innefattar uppdraget? Det här med kristlighet är lite svårt. Det blir så många vackra ord och kristen tro är inte kristlighet. Jag tycker vi ska avhålla oss från de stora orden och begripa vad uppdraget kan vara. Jag vet inte vad uppdraget är. Vad kan jag som enskild göra om det kommer tiotusentals människor hit? Vad kan jag göra? Jag kan betala min skatt. Jag kan be kanske men jag vet inte vad jag ska be. Det får man kanske fråga biskoparna om, för jag vet inte riktigt vad vi ska be. Var ska de här människorna finna den här tryggheten? Vi som varit präster i sådana områden som tagit emot invandrare under årens lopp gick på hembesök och såg vänliga ut, men det var inte mycket att skryta om. Vad kunde vi egentligen göra? En gång bjöd vi på kanelbullar och sa att det var svenskt. Det var ju uppskattat, men det var så patetiskt i sammanhanget. Vi kunde göra så lite. En gång fick jag gå till en död muslimsk kvinna med de muslimska

kamraterna som ville ha en präst där. Jag kände mig mest bortgjord, men jag tror det hanterades något så när.

Så vad är det jag ska göra? Vad är det för uppdrag och vem gav dem? Vi får inte säga så mycket att det till sist blir löjligt med det vi säger. Man måste kunna stå för vad man faktiskt utfäster sig att göra. En scout talar sanning och står vid sitt ord. Det ger mig några frågor just nu.

NASRIN SJÖGREN:

Herr ordförande, biskopar, ledamöter! Jag hade inte planerat att gå upp här, men jag gör det nu för att jag har lyssnat på tidigare debattörer och kände att jag var tvungen att komma in med en sakupplysning gällande muslimer och kristna i Mellanöstern. Jag är själv född i Mellanöstern och född muslim. Jag konverterade i vuxen ålder och har därför personliga kopplingar till detta med kristna i Mellanöstern, både ifrån att ha varit muslim och komma från Mellanöstern och att numera vara kristen.

En sak reagerar jag på. I sin iver att vara en god medmänniska, att inte diskriminera, att verkligen vilja vara tolerant och respektfull och inte kolonial blir man just kolonial, icketolerant och inte särskilt respektfull. Man vill på något sätt få islam till att bli kristendom i en annan klädnad. Det är inte så. Det är två olika religioner. Det handlar inte heller om att man automatiskt blir främlingsfientlig för att man konstaterar det, lika lite som man blir moderatfientlig för att man som vänsterpartist konstaterar att moderater och vänsterpartister är olika partier med olika ideologier, olika idéer om vad som ska göras i ett samhälle och med ett samhälle.

En sådan sak som jag reagerade särskilt på är något Lars Stjernkvist sa när han var uppe här tidigare. Det är inte så att mänskliga rättigheter skulle vara målet för alla religioner. Jag vill påminna om Kairo-deklarationen om de mänskliga rättigheterna i islam. Jag vet inte hur många av er som känner till det, *Cairo Declaration on Human Rights in Islam*. Det är ett svar från närmare 60 muslimska länder på FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Jag läser från Wikipedia:

Kairodeklarationen om de mänskliga rättigheterna i islam är en deklaration, som medlemsstaterna i Islamiska konferensorganisationen antog i Kairo 1990 och som förmedlar en muslimsk syn på mänskliga rättigheter och slår fast sharia som dess enda grund. Flera muslimska länder ansåg att FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna inte tagit hänsyn till kulturella och religiösa förhållanden. Konflikten mellan islam och de mänskliga rättigheterna finns när det gäller kvinnans ställning, religionsfrihet och yttrandefrihet, områden där Kairodeklarationen skiljer sig från den av FN antagna motsvarigheten.

Det är alltså svaret från den muslimska världen på FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. Man kan inte välja mänskliga rättigheter när det kolliderar med sharia, utan sharia måste gå före.

Detta är alltså reella skillnader och det måste vi komma ihåg när vi diskuterar dessa frågor. Jag ville bara inflika att detta är viktigt att minnas.

ANDERS ROOS:

Vi förstår hur de har det. Så tror jag ungefär Margit Borgström sa. Jag måste nog tillstå att jag inte förstår ett enda dugg hur de lidande människorna i Mellanöstern har det. Jag kan känna en del av lidandet på min kropp, det kan jag göra, men jag kan inte förstå. Ändå är det min plikt att göra allt för att minska lidandet. Även om

jag har sagt att jag är ganska nöjd med vad utskottet skriver, kan jag ändå inte låta bli att säga att det är ett utskott på defensiven. Det beskriver en kyrka på defensiven. Visst skulle vi kunna göra så oändligt mycket mer mot våra kristna medbröder och medsystrar och också mot många andra. På något sätt sitter vi kvar i en väldigt bekväm situation och bär inte Kristi lidandes sår på vår kropp som vi borde.

MARGIT BORGSTRÖM (REPLIK):

Jag måste replikera på det, för jag tror faktiskt att jag sa att vi måste förstå hur de har det.

ANDERS ROOS (REPLIK):

Och ändå, Margit, vi kan inte måsta det. Det är bara att konstatera. Det går inte att förstå det oändliga, omätliga lidande som finns hos de här människorna. Vi kan försöka vara medlidande.

MARGIT BORGSTRÖM (REPLIK):

Då håller jag med dig om det sista. Vi ska försöka hitta så mycket som möjligt av att vi kan förstå hur de har det.

ANDERS ROOS (REPLIK):

Jag är så glad över att vi i kyrkomötet har kommit fram till att det finns en till synes enighet om situationen för de kristna i Mellanöstern. Tack till alla som genom åren har burit fram det här, så att vi andra har lärt oss att veta något och få ana, kanske inte förstå.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 80.